

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۹/۰۷/۲۱

پوهندوی شیمیا غفوري
ژباړن: سیلاني

د افغانستان د خپلواکي د سلمې کاليزې په وياړ

د افغانستان خپلواکي او په فیسبوک کې د ځينو د دريځ پر وړاندې زما یادښتونه

څوک دا ورځ په مبارکيانو او څوک يې په تخریبول نماځي؟

د هر هیواد په تاریخ کې، چې وگړي يې د خپلواکي د ترلاسه کولو او د ملي نوامیسو د ساتلو په پار را ولاړيږي او خپله وینه د یوې لورې او سپیڅلې موخي لپاره تویوي، د ستاینې او درنښت وړ دي، بې له دې چې څوک او د ټولني کوم قوم يې په سر کې دی .
په همدې اړوند د هغو کسانو پر وړاندې چې په فیسبوک کې يې دريځ خپل کړی، څو پوښتنې کوم او ځوابوم يې .

لومړۍ پوښتنه:

د ۱۲۹۸ کال د اسد ۲۸ چې د ۱۹۱۹ ز کال د اگست له ۱۹ سره سمون خوري، د یو ټول منلي پاڅون پایله ده؟
هو، پرته له شکه !
تاریخي شواهد دا ښيي، چې افغانان له هر ولایت، هر ټبر او هرې قبیلې څخه، ښځه او نر د انګلیسي ښکیلاګرو د طلسم ماتولو په موخه ودرېدل، د دې حقیقت ثبوت د دې جګړې پایله ده. د دې خبرې ثبوت د انګلیس لویې امپراتورۍ مجبورېدل دي، چې انګلیس د استعمار په زنجیر کې د لومړني هیواد په توګه د افغانستان سیاسي خپلواکي ومني ، د دې حقیقت ثبوت د اسد د ۲۸ ورځې شتون دی. که دا ورځ د ټولو افغانانو د پاڅون پایله نه وای، ایا بې وزلو افغانانو په دېرو لږو کمزورو جګړه ییزو وسلو کولی شوی، چې د وخت له زبرځواک سره، چې په پرمختللو او ځواکمنو جګړه ییزو وسلو او امکاناتو سمبال و، په بریالیتوب سره ودریږي، داسې پاڅون چې پایله يې د خپلواکي تر لاسه کول و؟
هر سلیم عقل، پرته له سیاسي او قومي چارچلند څخه دې پوښتنې ته باید یو ځواب پیدا کړي، چې هغه عبارت دی له :

هیڅکله!

تاریخ د دې شاهد دی، چې د شاه امان الله خان په رهبرۍ په دې پاڅون کې ، د ټولو افغانانو او د هر قوم سربښندونکو کړنو او ارادې شتون درلود .

دویمه پوښتنه:

د امان الله خان د ملي او فرا قومي شخصیت په اړه ده .

هغه کس چې د انګلیسي ښکیلاک تر ربرې لاندې يې افغانان د انګرېزانو پر وړاندې را غوند کړل او د وروستي جهاد لپاره يې رهبري کړل، دا شونې ده، چې په یوه ټبر پورې تړلی کس وي؟ که چېرې امان الله ملي فکر او عمل نه درلودی افغانانو پرې باور کاوه؟ په دغه نا اندوله جګړه کې د هغه تر شا درېدل او د هیواد لپاره يې خپله وینه قرباني کوله؟ نو بیا هم ځواب هماغه دی، هیڅکله نه ! داسې یوه پوښتنه را منځته کیږي، چې ولې ځینې کسان دغه ورځ تخریبوي؟ دوی واقعاً په هغه وخت کې د افغانستان له سیاسي خپلواکي سره مخالفت درلود؟

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خبر و لولئ

په دې وروستيو دوه - درې کلونو کې زما د څيړني پر اساس هغه کسان چې د امان الله خان کرني تخريبيوي، دې يوه قوم پورې تړي او حتی تر هغې کچې چې د هيواد خپلواکۍ ته منفي رنگ ورکوي، دغه کسان درې ډلې دي :

لومړۍ ډله : هغه کسان چې ملي مبارزې ته معتقد نه دي؛ بلکې په قومي مبارزې کې را بسکيل دي، چې ځيني يې په دين او ځيني يې پرته له دين څخه دغه مبارزه پر مخ وړي. دوی هغه کسان دي، چې غواړي د ۱۹۲۹ کال په پيښه کې د ترقي غوښتونکي شاه امان الله خان پر وړاندې د حبيب الله کلکاني خوزښت ته قومي جنبه ورکړي او د نوموړي دغو کړنو ته مشروعيت وښيي، چې دغه تاريخي تراژيدي د (امان الله خان د ټولو ميهني کړنو د ردولو) په اوبو سره ومينځي؛ مگر بلواگر دي تر ابده د افغانانو نفرت له ځانه سره ولري، چې همداسې به پاتې هم شي .

دويمه ډله: هغه کسان دي، چې د بهرنيو کړيو له خوا د خپلواکۍ غوښتنې د روحيې ماتولو، د خلکو د يووالي له منځه وړلو او حتی د افغانانو د دغې لويې گډې لاسته راوړنې د وړانولو لپاره گومارل شوي دي .

درېمه ډله هغه کسان دي، چې د خپلو فيسبوکي ملگرو د خوښۍ په موخه لايک ورکوي .

د افغانانو د دغې لويې گډې لاسته راوړنې پر وړاندې د خصمانه افکارو د درلودلو په پار بايد يو ځل بيا د تاريخ پانو ته مراجعه وشي. لومړی دا چې د امان الله خان پر وړاندې خوزښت هيڅ ډول قومي انگيزه نه درلوده؛ بلکې د مذهب په نقاب کې يې ارتجاعي ريښه درلوده. تاريخي اسناد او د افغانستان ژوندی تاريخ چې سينه په سينه را پاتې دي، همدارنگه هغه څه چې ما له خپلو نیکونو څخه، چې په دې جگړه کې يې گډون درلود، اورېدلي، چې روسته پاتې فناتيکانو، چې د انگليسي ښکيلاکرو په ملاتړ د غازي امان الله خان د اصلاحاتو پر وړاندې د پاڅون رهبري يې پر غاړه درلوده، د انگليسي لارنس او نورو جاسوسانو د تبليغاتو تر تاثير لاندې و. لارنس هغه انگليس کافر ملا و، چې شل کاله يې د پلازميني په يو مشهور جومات کې امامت وکړ، د تگ پر مهال يې خپلو مقتديانو ته يو ليک پرېښی و، چې لمونځونه دې بيرته له سره را وگرځوي؛ ځکه چې تاسو د يو کافر امام تر شا امامت کړی دی. انگليسان په دې وتوانيدل چې د ملکه ثريا د انځورونو په فوتوشاپ کولو، د بغدادی پير په تبليغاتو چې پخپله يو انگليس او د گود ملا په تبليغاتو د مذهب په نوم خلک د امان الله خان پر وړاندې تحريک کړي، ځکه انگليسان په دې پوهيدلي وو، چې مذهبي احساسات د افغانانو د کمزورتيا ټکي دي. هيره دي نه وي چې په دغه مخالفتونو کې چې د امان الله پر وړاندې وشول، له بيلابيلو تېرونو څخه وگړو گډون درلود. په دغه مخالفتونو کې د امان الله خان د واکمنۍ د نسکورولو لپاره د انگليسانو له خوا فکري چاپيريال چمتو شوی و، همدا و چې د امان الله خان واکمنۍ نسکوره او پر ځای يې د څو مياشتو لپاره حبيب الله کلکاني واکمن شو، چې وروسته د انگليسانو د خوښۍ کس قدرت ته ورسیده .

د حبيب الله شاهانه لقب (امير حبيب الله خادم دين رسول الله) د هغه وخت د مذهب په نوم د پاڅون استازيتوب کوي، نه د قومي پاڅون استازيتوب. يو بل روايت دا دی: چې په خپله حبيب الله کلکاني د امان الله خان دريشي، د خپلې ناستې څوکي تر شا په الماری کې ساتلي وه او هر سهار به د شاه دريشي ته درېده او سلامي به يې ورته کوله، له دغه او دې ته ورته نورو روايتونو څخه ښکاري چې کلکاني هم د دغه استعمار ماتونکي شاه لوروي ته درنښت درلود .